

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНА КРИМІНОЛОГІЯ**

Рівень вищої освіти – перший бакалаврський
Освітня програма «Політологія. Національна безпека»
Спеціальність 052 Політологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні
кафедри політичних наук
Протокол №6 від 18 листопада 2025 р.

Завідувач кафедри

Монолатій І.С.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політична кримінологія
Викладач(-і)	Климончук Василь Йосифович
Контактний телефон викладача	+380978913943
E-mail викладача	vasyl.klymonchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркові дисципліни, очна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю) та згідно з графіку перебування на кафедрі.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна «Політична кримінологія» є важливою складовою підготовки фахівців зі спеціальності 052 «Політологія», яка передбачає розуміння студентами основних розробок науки криміналістики: предмету, її системи, теоретичних та практичних основ використання сучасних техніко -, тактико - та методико - криміналістичних засобів, досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень щодо вчинених злочинів у політичній сфері: геноцид, етноцид, депортації, воєнні злочини, злочини проти людяності тощо.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета: засвоєння базових теоретичних положень кримінології, опанування теоретичних основ розслідування злочинів, а також вивчення загальнонаукових та спеціальних методів криміналістики, теорії криміналістичної ідентифікації, основ криміналістичної техніки, загальних положень теорії розслідування злочинів у функціонуванні політичних систем та політичних режимів, а також тактики провадження окремих слідчих (розшукових) дій. Вивчення політичної кримінології має своїм завданням формування у студентів, системи знань і умінь в ідентифікації кримінальних правопорушень в політичній сфері, їх політико-правові передумови та наслідки Цілі: Сформувати глибоке розуміння предмета, об'єкта та методології політичної кримінології як окремої галузі наукового знання на стику політології, кримінології та соціології. Розкрити сутність, причини, умови та механізми виникнення політично мотивованих злочинів (тероризм, екстремізм, злочини проти держави, політична корупція). Надати знання про які аналізують, як владні інститути (держави, політичні еліти) можуть бути джерелом, ініціатором або приховувачем злочинної поведінки	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності:

ЗК 01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 06 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

ЗК 07 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства

.....**Фа**

хові компетентності:

СК 01 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат політичної науки, загальної теорії, структуру та національної безпеки.

СК 02 Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної політичної думки.

СК 03 Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК 04 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії та політичної методології у фаховій діяльності.

СК 05 здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими в контексті їх безпекового функціонування.

СК 06 здатність аналізувати безпековий вимір публічної політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівнях.

СК 07 здатність класифікувати злочини в політичній сфері, аналізувати їх причини, та наслідки.

СК 09 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

Результати навчання

ПРН-7 Розуміти історію, закономірності етапів розвитку предметної сфери політичної кримінології.

ПРН-10 Чітко класифікувати та ідентифікувати політично мотивовані злочини, відрізняючи їх від загальнокримінальних діянь.

ПРН-11 Використовувати методологічний інструментарій політичної кримінології (наприклад, критичний підхід, структурний аналіз) для пояснення причин та умов політичної злочинності.

ПРН-13 Здійснювати критичний аналіз законодавчих ініціатив та політичних рішень з точки зору їхнього потенційного криміногенного впливу або використання їх для інструменталізації політичного процесу.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10 годин

семінарські заняття /практичні/лабораторні		20 годин	
самостійна робота		60 годин	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
VII	052 Політологія	IV	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам.роб.
Тема 1 . Вступ до курсу. Предмет, система та завдання політичної кримінології.....		2	2 10
Тема 2. Кримінальні правопорушення у політичній сфері: зміст поняття, їх класифікація та типологія.		2	2 10
Тема 2.1. Злочинна поведінка у політиці та її детермінація.			2
Тема 3. Злочини населення проти держави та її представників		2	2 10
Тема 4. Злочини держави та її представників проти населення			2 10
Тема 5. Міжнародні злочини в контексті російської агресії проти України.		2	 10
Тема 6. Протидія кримінальним правопорушенням у політичній сфері.		2	2 10
ЗАГ.:		10	20 60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів передбачає: 1) 10 балів – за активну участь під час лекційних занять; 2) 70 балів – за участь у практичних заняттях та виконання тестових завдань; 3) 20 балів – за виконання підсумкового завдання. Разом – 100 балів		
Вимоги до письмових робіт	Вид роботи: письмова контрольна робота у формі тестового завдання (складається з десяти питань, вісім питань передбачають визначення правильної відповіді із заданих і оцінюється по 1 балу кожне, 9 і 10 питань описові і оцінюються 2 балами. Максимальний бал за письмову контрольну роботу становить 10 балів).		

Семінарські заняття	Умовою результативної участі студента в практичному занятті є продемонстровані вміння щодо пошуку актуальної інформації, логічного й нестандартно мислення та успішне виконання тестових завдань в рамках аналізованої проблематики.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови набрання ним не менше половини запланованих системою оцінювання курсу балів протягом поточних занять. Контрольна робота проводиться в письмовій формі у формі тестового завдання і враховує увесь навчальний матеріал.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – письмова робота.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Письмові роботи виконуються студентом самостійно у вигляді відповідей на тестові завдання. Пропонується чотири варіанти відповідей із зазначенням однієї правильної. Письмова робота виконується на останньому занятті.

Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшета чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. У випадку виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентів (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із керівником курсу.

Можливе зарахування результатів **неформальної освіти** у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти: [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(Редакція 3\) \(введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.\)](#)

Відвідування занять Студент, який навчається за індивідуальним графіком виконує навчальний план у строгій відповідності із затвердженими вимогами та термінами. Політика навчального курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час відпрацювати пропущені заняття.

(кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

1. Орлов Ю.В. Злочинність і протидія їй в умовах війни: кримінально-правовий та кримінологічний виміри : монографія / Ю. В. Орлов ; Кримінол. асоц. України. – Харків : Право, 2023. – 252 с
2. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., доп. Т. 1: Загальна частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. Х., 2013. 376 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина [Текст] : підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х., 2015. 528 с.
4. Острогляд О. В. Кримінально-правова політика в умовах війни: законодавчий аспект / О. В. Острогляд // Аналітично-порівняльне правознавство / голов. ред.: Ю. М. Бисага; ДВНЗ «УжНУ» – Ужгород, 2022. – №1. – С. 286-290.
5. Кримінальне право в умовах глобалізації суспільних процесів: традиції та новації : матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу, м. Харків, 15 трав. 2020 р. / [редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), Л. М. Демидова (заст. голов. ред.), А. П. Гетьман та ін.]. Харків, 2020.
6. Орлов Ю. Прибігова Н. Війна та кримінально-правова політика України: виклики та відповіді - 2022 - Право і безпека.–2022.–№ 2 (85)
7. Червякова О. Відповідальність за воєнні злочини: механізми та процеси відновлення суверенітету та безпеки України.- Форум права., 2020.- С.152-160.
8. Пясковський В., Черноус Ю., Криміналістика: підручник К., ЦНЛ 2017. 544 с.
9. Мохончук С. М. Місце злочинів проти миру та безпеки людства в системі міжнародних правопорушень. Прикарпатський юридичний вісник. 2019. Випуск 4 (29). Том 1. С. 129–134.
10. Криміналістика: підручник за заг. ред. проф. Канціра В.С. та ін. Львів, 2015. 420 с.
11. Криміналістика України: загальна частина: підручник / [О. О. Волобуєва, Л. М. Лобойко, Т. О. Лоскутов та ін.] К., 2015
12. Козич І. В. Напрями кримінально-правової політики у сфері протидії кримінальним правопорушенням, вчиненим із застосуванням насильства / І. В. Козич // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства. - 2022. - № 60. - С. 19-28.
13. Павлова Т. О. Кримінально-правова політика незалежної України. Актуальні проблеми кримінального права, кримінального процесу і криміналістики: теорія та сучасна практика : монографія / О. А. Чуваков, Т. О. Павлова, Б. М. Орловський [та ін.] ; за ред. д. ю. н, проф. О. А. Чувакова. Одеса : Фенікс, 2022. С. 10–47.
14. Кримінальне право в умовах глобалізації суспільних процесів: традиції та новації : матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу, м. Харків, 15 трав. 2020 р. / [редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), Л. М. Демидова (заст. голов. ред.), А. П. Гетьман та ін.]. Харків, 2020.
15. Климончук В. Тенденції розвитку міжнародних відносин у ЄС крізь призму підготовки дипломатичних кадрів у державах Вишеградської четвірки. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2023. № 41. С. 124-129.
16. Beresford A., Wand D. Understanding bricolage in norm development: South Africa, the International Criminal Court, and the contested politics of transitional justice. *Review of International Studies*. Cambridge University Press (CUP). 2020. P. 1–21.
17. Daly S.-Z., Paler L., Cyrus Samii C. Wartime ties and the social logic of crime. *Journal of Peace Research*. SAGE Publications. 2020. № 4. P. 536–550. DOI: <https://doi.org/10.1177/0022343319897098>.
18. Murphy C. Religion & Transitional Justice. *Daedalus*, MIT Press – Journals. 2020. № 3. P. 185–200.

Ресурси курсу

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>

2. Веб-портал органів виконавчої влади України <https://www.kmu.gov.ua>
3. Сайт Центру політико-правових реформ <http://pravo.org.ua>
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua>
5. Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua>
6. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbu.gov.ua>
7. Сайт Національної парламентської бібліотеки України <http://nplu.org>
8. Сайт Державної науково-технічної бібліотеки України <http://www.gntb.gov.ua>

Викладач Климончук В.Й.